

1948-09-10

AFSENDER

Carl-Henning Pedersen

MODTAGER

Else Alfelt, Vibeke Alfelt , Kari-Nina Pedersen

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Dansk

Afsendersted:

Island

Modtagersted:

København, Danmark

Omtalte personer:

Sveinn Björnsson

Ásta Eiríksdóttir

Jón Engilberts

Egill Jacobsen

Asger Jorn

Martin Larsen

Halldór Laxness

Tove Ólafsson

Thorvald Skúlason

Erick Stuckmann

Arkivplacering:

Carl-Henning Pedersen & Else Alfelts

Museum, arkiv M1

DOKUMENTINDHOLD

Carl-Henning Pedersen opholder sig på Island og skriver hjem til familien. Han repræsenterer de danske kunstnere på en udstilling, der netop er åbnet i Reykjavik. Udstillingen beskriver han som meget jævn og det danske bidrag til udstillingen som det mest dominerende. I forbindelse med åbningen har han fået et godt indtryk af den Islandske præsident som han besøger. Han beskriver også at han med dette brev sender et billede af ham sammen med præsidenten (billedet er ikke længere vedlagt brevet).

Han fortæller at økonomien ikke er let at få til at hænge sammen, men at han har solgt lidt.

Han omtaler Høstudstillingen og Linien. Han nævner også at han har været på den islandske "september-udstillingen", hvor han fandt kunstnere for ufærdige til at blive inviteret til at udstille i Danmark. Han er dog åben for at man måske kunne invitere den islandske kunstner Thorvald Skúlason.

TRANSSKRIFTION

Island. Fredag 10. Sept. 48

Kære Else og mine to tøsebørn. Jeg fik jo jeres breve – det ene laa her i Reykjavik og ventede paa mig. Det andet fik jeg lige et øjeblik efter – da flyveren kom derude – og som havde mit med til jer. Kom I over til Bornholm? Det haaber jeg paa. Saa I kunde faa en ekstra ferie. Det er spændende med min store datter, Kari som er begyndt at gaa i skole. Føler hun sig meget stor? Det er en skam med de penge – men jeg haaber at I klarer den til jeg kommer hjem. Jeg var jo ogsaa lidt nervøs for hvordan jeg skulde klare den med penge her i Reykjavik – men pludselig havde jeg 1000 kr paa lommen – saa jeg følte mig rig igen. Der gik ikke noget skib fra Hornafjord hertil sidste Uge – saa jeg maatte flyve. Saa jeg laante 300 kr af Svavar – Flyvebilletten kostede 220 kr. Jeg skulde været fløjet om Lørdagen – og dagen kom – og man kunde intet se for taage – Saa jeg gik hele dagen og stirrede ud i taagen og haabede paa at den ville lette – men det satte bare i med regn – og saadan var det taage og regn hele Lørdagen og Søndagen. Først hen paa Mandagn lettede det og blev dejligt vejr igen – og saa kom flyveren. Vi sejlede over fjorden – over til flyvepladsen - over paa Sand-tangen. Jeg var jo meget spændt – og jeg glædede mig ogsaa til turen og det var en dejlig tur med udsigt ud over fjellene og jøklerne – højt oppe over Hekla fløj vi – man kunde se hvor den nye lava var strømmet Og det var sjovt at følge den landevej et stykke vi havde været sammen med Laxnes og Thingvallasøen. Men jeg blev klar

over at gaa syd om kysten til Hornafj. var umuligt. Der var i hundredvis af Elve. Men til Hest havde det været sjovt. Vi var paa nogle dejlige ture til hest inden jeg rejste fra Hornafj.

Jeg havde fantastisk ondt i ørene – da flyveren fløj ind over Reykjavik og i en stor bue – ud over vandet – landede paa den lille flyveplads. Vi blev kørt ind omtrent til Lækjartorv i bil og jeg stod der og tænkte hvad der nu var bedst af gøre. Jeg skulde jo ha ´ et sted at sove. Svavar og Asta var lidt forargede over at jeg ikke havde skrevet ind til Reykjavik – saa det var i orden – eller ogsaa var de maaske lidt nervøse for om jeg fik et sted at være. Jeg havde saa stille tænkt – at fik jeg nøglen til Svavars rum – kunde jeg da altid ligge der. Men af en eller anden grund var det som om at jeg ikke maatte komme i forbindelse med det rum. Og nøglen havde han givet til Solla – og han sagde i en forsigtig vending – at han havde disponeret over rummet – men hvad det var ville han ik sagde han ikke. Naa jeg stod der paa gaden – og alle folk fra bilen havde hvert sit sted og skulde hen – saa jeg lod min bagage blive staaende ved en bilstation – og gik hen og saa om der var nogle i udstillingsbygningen. Heldigvis var Alfred der – og han ringede saa hundrede gange i løbet af et par timer – førend vi traf Tove Olafson hjemme – og saa havde jeg et sted at sove.

Men allerede samme aften ringede olafson og spurgte Engilbert - om de ikke havde bestilt et hotelrum til mig. Og det havde de – saa næste dag flyttede jeg derhen. Det var i Studentergaarden – og ligger lige ved det nye Universitet. Men jeg sagde jo – hvem betaler det hotelrum – og det mente de var i orden. Struckmann kom jo hertil. De havde skrevet efter ham – og ladet forstaa – at det var meget nødvendigt at han kom. De har nok ikke her været tilfreds med at den danske representant var mig – naa det var nu lige meget, men jeg tænkte jo - at det med hotellet maatte saa Struckmann ordne. Men det fik jeg ikke meget ud af. Da han kom sagde jeg forsigtigt – at jeg ikke havde raad til at bo paa hotel – og da han ingenting sagde – saa flyttede jeg herhen til Gislason . Men for de to dage jeg boede der – kostede det 108 Kr – og for det havde jeg sovet i 2 nætter – og faaet morgenkaffe – og 2 gange middagsmad. Saa det var et Held at jeg kom derfra. Gislason begyndte straks med at sige – at han havde ingen penge – saa han havde ingen penge – men inden jeg fik set mig om – havde han alligevel købt en tegning for 300 Kr – og et par dage senere inviterede han 3 Arkitekter herhjem – og de købte hver en tegning for 400 Kr. stykket – og de to betalte med det samme. Saa nu har jeg til billetten hjem – og jeg haaber ogsaa at kunde betale Svavar – jeg skylder ham jo 1000 Kr i det hele – det ville jo være rart – om jeg fik det hele betalt. Men nu må vi se hvordan det gaar. I morgen kommer en redaktør for

Djoderiljen og ser paa mine ting. – og paa lørdag – et par til af Gislasons bekendte.

Men nu er det pludselig blevet svært at købe billetter til udlandet herfra. Jeg gik herop paa det forenede og jeg har bestilt Billet til den 23 Sept. med Dronningen – Jeg kunde ikke betale med islandsk Valuta. Kun hvis jeg havde danske kr. kunde jeg faa lov til at købe billet. Jeg maatte søge i Vidskiptanævnet og nu var jeg til Middag – Søndag paa hotel Borg hos den danske Minister – det er en ny mand – den anden – Brun er rejst – og han sagde – at det var meget svært at faa bevilget – og efter den nye lov som er kommet for 14 Dage side - havde han sendt en hel del danske hjem – paa konsulatets regning – selvfølgelig mod at de betaler – naar de kommer hjem. Saa det er muligt at jeg ogsaa kommer hjem paa den maade. Det er nu en skam – efter at jeg har faaet islandske penge. Men jeg maa jo hjem. Men saa snakkede jeg forleden aften med den danske Presseatache – Martin Larsen - og han sagde – at det kunde jeg ordne med ham med et billede. For jeg sagde jo at jeg havde ingen danske penge – at garantere med – Men nu vil jeg i morgen gaa op paa det nævn igen og høre nærmere. Det endte nemlig forleden dag med at jeg søgte om 70 isl kr. til drikkepenge – og det andet hun sagde – damen deroppe – forstod jeg ikke. Men hvordan det end gaar – saa er jeg altsaa hjemme ca. den 28 Sept. Hvis I er i byen saa hør efter paa det forenede – hvornaar. Men i aften er det saa slut med alle de middage. Jeg har aldrig været med til saa mange. Vi har ædt og drukket og røget Cigarer i kassevis. Billederne blev jo hængt op. Det er en meget jævn udstilling – maaske lidt under det jævne – med Danmark som lidt dominerende større billeder. Egill har tre – ret gode – men ellers er jeg allerede blevet bidt af de andre billeder. Der var en stor ferniseringsfest på hotel Borg. Saa var der turene til Thingvellir og Gullfoss og Geisir. Vipse og Kari skulde ha' set Geisir. Det var meget mærkeligt. De mærkeligste kogende vandhuller – ret store – og som kæmpediamanter – og Geisir: Vi laa over en time og ventede nede i en skaal og alt var roligt og vi solede os og snakkede – og pludselig – jorden tordnede – og i rædsel flygtede vi op af skaalen og et sekundt efter – vældede det kogende vand i store bølger ud over skaalen – og vand og damp steg i mægtige kaskader op. I de første øjeblikke efter havde jeg helt ondt i siden. Det er ikke ufarligt. Vi laa der og troede at vi det ville komme langsomt – og pludselig var det over os. Det er noget af det mærkeligste jeg har været ude for. Vejret var ogsaa dejligt – sol – saa der var regnbuer inde i vandstraalerne – det var imponerende. Gullfos var meget smukt – et meget stort vandfald – og dramatisk naar vandet falder ned i kløften. Det var en skam at I ikke naaede derhen. Men der gaar nu

bjærge hele vejen omkring – saa dem skulde I ha ´ passeret.

Den aften spiste vi så til middag med borgmesteren og nogle andre i det skihotel – vi passerede – inden vi kom ned i lavlandet – paa turen med laxnes. Men det er nu lidt hurtigt at gøre saadan en tur paa en dag. Vi var jo ikke saa længe derude – ved gullfos - 1 times tid – det er forlidt – men det var alligevel dejligt at se. Saa havde vi jo Middag og Bal ude paa Hotellet paa Thingvellir – og de dejligste nordlys paa himlen om natten da vi kørte hjem. Nu er her jo helt mørkt allerede ved halvti tiden.

En eftermiddag var vi paa besøg hos præsidenten paa Bessastadir – og blev flot beværtet. Jeg sender et billede med da vi blev fotograferet i Althingshuset med præsidenten i midten. Han var nu en meget sød mand – det kan man ikke sige andet. Men jeg blev jo efterhaanden lidt træt af mine kolleger som det saa smukt hedder. De var meget søde – men jeg følte mig alligevel lidt udenfor. Men nu er det jo overstaaet saa ærligt talt – kunde jeg godt ha ´ tænkt mig at rejse hjem nu – men jeg maa vente i 14 Dage. Ja 13 kun. Men i dag var saa redaktøren for Djoderiljen og saa billeder – og paa onsdag aften skal jeg hen og besøge ham.

Gislasons kone kom hjem i nat med flyveren. Hun sir - at hun spurgte efter dig en dag inde i Tokanten – men de sagde du var rejst til Bornholm. Jeg naar jo ikke at overvære nogen af vore fødselsdage. Er det ikke snart mange aar siden vi har været samlet, Men min kære Else og Kari – jeg ønsker jer hjerteligt tillykke og haaber at I alle tre har det godt paa Bornholm.

I gaar var jeg henne og se en udstilling af "September" Synigin – der har aabnet et kunstgalleri – i en billedhuggers atelier. Det var alle de 181 abstrakte. De virker meget løse i det – som om de ikke ved hvad de gør – men de har heldigvis ikke nogen salonpræg – med undtagelse af ham Davidson – som kan minde lidt om Asger – Men det var alligevel rart at se oven på den nordiske kunst – der er altfor pæn.

Saavidt jeg forstod paa Svavar ville han blive her paa Island i Vinter. Og jeg gad vide om han sender billeder ned til Høstudstillingen. Han virkede paa det sidste saa underlig fjernt. Men det kan være fordi han ikke rigtigt var kommet i gang med at arbejde.

Det med Linien er vel forbi for længe siden. Naar udstillingen ikke var god – kan det ikke holde temperamentet oppe. Men vi grinede godt af Asger. Og haaber at han har faaet en klarere indstilling. Af dem paa Septembersynigin er der ikke rigtig nogen man kan invitere. De er for ufærdige. Saa skulde man invitere dem allesammen – som en gruppe – men jeg tror ikke alligevel. Man kunde maaske invitere Skulason - men nu ligger han halvdød paa Sygehuset. Han skulde nu alligevel ha ´ svaret os,

da vi ringede saa mange gange til ham i Sommer. Han mødte for 14 Dage siden en fuld mand paa hovedgaden – og han slog ham ned – saa han flækkede Kæben og brækkede det ene ben. En af dagene gaar jeg hen og besøger ham.

Nu i dag har jeg været ude og købe mig 2 par nye sokker og et sæt undertøj. Saa er jeg fri for at vaske her. Jeg ville også ha ´ haft en skjorte – men de havde ikke noget stort udvalg. I det hele taget er der ikke meget at købe her. I lørdags var jeg jo flot. Gislason laante en Smoking til mig – en tidligere kommunistisk ministers tøj. Men de andre var nu lidt skuffede over – at jeg ikke kom i fløjlsbukser. Men det kan de sagtens sige bagefter. Men nu nok for denne gang. Hvis I har det godt paa Bornholm – er der jo ingen grund til ikke at blive der saa længe som I kan. Men jeg regner nu med at faa et brev fra jer – om hvorledes det gaar.

Og endnu en gang til lykke med fødselsdagene ja maaske for resten - er jeg hjemme på Karis fødselsdag. Men i alle tilfælde – til lykke – til lykke – og kys mine to søde tøsebørn fra mig og kærlige hilsener jeres henning og Hilsen fra Øli og Lise Gislason

Island. Fredag 10. Sept. 48.

Kære Tante og mine to søsøstre. Jeg fik jo jeres
brev - det var læst her i Reykjavik og ventede på mig.
Det andet fik jeg lige et øjeblik efter - da flyveren kom
dermed - og som havde vist med til jer. Kom I over
til Barmhøjen? Ja Det haaber jeg på. Saa I kunne få
en ekstra ferie. Det er spændende med mine store søstre,
Kari som er begyndt at gå i skole. Føles hun sig
meget stor? Det er en skam med de penge - men
jeg haaber at I skal den til jer kommer hjem. Jeg
var jo ogsaa lidt nervøs for hvordan jeg skulle klare
den med penge her i Reykjavik - men pludselig havde
jeg 1000 kr på lommen - saa jeg følte mig rig igen.
Der gik ikke noget skit på Slæmmejord hvilket sikkert
nye - saa jeg maatte flyve. Saa jeg laante 300 kr
af Svava - Flyvebilletten kostede 220 kr. Jeg skule
være fjernt om torsdagen - og dagen kom - og man kunde
intet se for tåge - Saa jeg gik hele dagen og stirrede ud
i tågen og haabte på at den ville lette - men det
sakte bare i med regn - og saadan var det tåge og regn
hele torsdagen og fredagen. Først her på mandagen lettede
det og blev dejligt vejr igen - og saa kom flyveren. Vi
sejlede over fjorden - over til flyvepladsen - over på Sand-
højen. Jeg var jo meget spændt - og jeg glædede mig
også til turen og det var en dejlig tur med indsigel
ind over fjeldene og jøkkene - højt oppe over stejle flig
vi - man kunde se hvor den nye lava var strømmet.
Og det var sjovt at følge den ledning et stykke vi havde været

Sammen med Lærns og Stingsvallasien. Men jeg toder
klar over at gaa syd om Rysken til Harnaff, var rimelig.
Der var i timorens af tolv. Men til Harnaff havde det været
svært. Vi var paa nogle døgne tiere til best inden jeg rejste
fra Harnaff.

Jeg havde fantastisk ondt i årene - da flyverne fløj
ind over Reykjavik og i en stor båt - ind over vandet -
landede paa den lille flyveplads. Vi blev Rort ind ombord
til Sælgartov i båt og jeg stod der og tænkte hvad der
vi var bedst at gøre. Jeg stundede for at et sted at sove. Svares
og Arto var lidt forvædet over at jeg ikke havde stækket
ind til Reykjavik - saa det var i orden - eller ogsaa var de
maaske lidt nervøse for om jeg fik et sted at sove. Jeg
havde saa stille tænkt - at fik jeg nogen til Svares min-
künde jeg da altid ligge der. Men af en eller anden grund
blev det som om at jeg ikke maatte komme i forbindelse
med det rum. Og nogen havde han gjort til Solla - og
han sagde i en fornyet vending - at han havde disponeret
over rummet - men hvad det var vilde han ~~at~~ sige han
ikke. Men jeg stod der paa gaden - og alle folk fra Bitten
havde haert sit sted og stundede hen - saa jeg lod min bagage
blive staaende ved en Bilstation - og gik hen og saa
om der var nogle i indstilling bygninger. Heldigvis var
Alfred der - og han ringede saa hundrede gange i lokalet
et par timer - forind vi traf Toas Olepson hjemme - og saa
havde jeg et sted at sove.

10-9-48.
Men min er det pludselig blevet svært at købs billetter
til nalandet herfra. Jeg gik derfor på det fornuftige
og jeg har købt billetter til den 23 Sept. med
Dronningen - Jeg kunne ikke betale med islandske
Valuta. Min hvis jeg havde danske kr. Kunne jeg have
lov at købs billetter. Jeg tænkte sig i Tids Rejseplanen
net og min var jeg til Midday - Sunday på hotel Boy
hos den danske Konsul - det er en ny mand - den
anden - Brim - er rejst - og han sagde - at det var meget
svært at få billetter - og jeg fik den nye lov som
er kommet for 14 Dage siden - havde han sendt en hel
del danske hjem - på Konsulatets regning - selvfølgelig
gjæld mod at de betaler - når de kommer hjem.
Saa det er muligt at jeg ogsaa kommer hjem på
den måde. Det er kun en skam - efter at jeg
har fået islandske penge. Men jeg må jo hjem.
Men saa tænkte jeg forleden aften med den danske
Præsident - Martin Larsen - og han sagde - at det
kunne jeg ordne med ham med et billetter. For
jeg sagde jo at jeg havde ingen danske penge - at gaaen -
høje med - Men min vil jeg ingen gaa op på det
uden jeg er helt sikker. Det er lidt nemt for
leden dag med at jeg sagde om 10 bil. kr. til danske
penge - og det andet Min sagde - det var desværre - for det
jeg ikke. Men hvordan det end gaa - saa er jeg
alligevel hjemme ca. den 28 Sept. Hvis I er i Rye
Saa kan I se på det fornuftige - hvornår.

10-9-48.
Men i aften er det saa slut med alle de malerier.
Jeg har aldrig været med til saa mange. Vi har det og det andet
og noget lignende i Kassel. Billederne blev jo hangt
op. Det er en meget jævn indsættelse - maaske lidt
mindre det jævne - med Danmark som lidt dominerende
største billeder. Egil har tre - ret gode - men ellers
er jeg allerede blevet træt af de andre billeder. Der
var en stor fernisningsfest paa hotel Borg. Saa var der
forresten et Thingvedis og Gullfos og Geisvis. Vigot og
Kari skænkede ha' set Geisvis. Det var meget mærkeligt.
De mærkelige kongens vandmøller - ret store - og som
Kampdiciamansen - og Geisvis: vi læs over en time og
ventede med i en skaal og alt var roligt. og vi
sovde os og snakkede - og julestilig - for den bort.
med - og i rasket flygtede vi op af skaalen og et
skimmedt efter - valde det kongens vand i stort
bølge ned over skaalen - og vand og damp steg i
mange Raskaler op. De første øjeblikke efter-
haardt jeg helt andet i siden. Det er ikke uforsigtigt.
Vi læs der og bræde at vi det ville komme lang.
somt - og julestilig var det over os. Det er noget
af det mærkeligste jeg har været inde for. Vigot var
ogsaa dygtigt - det - saa der var regnbue ind i
vandskælmene - det var imponerende. Gullfos var
meget smukt - et meget stort vandfald - og der
maaske naar vandet falder ned i kløften. Det
var en skam at I ikke naede dorthen. Men der
gaar nu bjarze alle veje omkring - ~~saa~~ dem skule I
ha' passere

Den aften spiste vi saa til middej med Bergmønstren
og nogle andre i det skihotel - vi passerede - inden
vi kom ned i lavlandet - paa turen med taxier.
Men det er min lidt kvæstet at give saadan en tur paa
en dag. Vi var jo ikke saa langt borte - ved gulfen.
I mines tid - det er forbi - men det var alligevel deilig
at se. Saa havde vi jo Middej og Bal inde paa Hotellet
paa Thingvellir - og de deilige modlys paa vinderen
om natten da vi Rode hjem. Vi er her jo helt
møkket allerede ved katolsk hjem.

En eftermiddag var vi paa Besog hos præsidenten
paa Bessastadur - og blev flot betjent. Jeg sendte et
billede med da vi blev fotografert i Althingssalen
med præsidenten i midten. Han var min en meget
god mand - det kan man ikke sige andet. Men jeg
blev jo efterhaanden lidt borte af mine kolleger som
det saa smukt hedde. De var meget gode - men jeg
fjælte mig alligevel lidt indenfor. Men min er det jo
overhalet Saa ordligt talt - Runder jeg godt ha' tænkt
mig at rejse hjem min - men jeg maa vente i 14 Dage
ja 13 Rind. Men i dag var saa redaktion for pjoedrige og
og saa billeder - og paa onsdag aften skal jeg hen og
sove ham.

Gislacons Rode Rom hjem i nat med flyvem. Him
lid - at min spørgs efter dig en dag inde i Tokanten -
men de sidste du var rejst til Barmhøsten.

4
Jeg nær jo ikke at overvære nogen af vor fødselsdag.
Er det ikke snart mange år siden vi har været samlet,
Men min Karl Peter og Hans - jeg ønsker jer hjerstelig
hilsen og haster at I alle her har det godt, pas
Børn holdt.
I gær var jeg hems og se en udstilling af Strymboes
Strymboes - der har aabnet et Rumsgalleri - i en Bld.
udbyggers atelier. Der var alle de ist abstrakte. De
virkes meget løse - det - som om de ikke ved hvad
de gør - men de har heldigvis ikke noget salomprag -
med indlægget af ham Davidson - som kan mindes
lidt om Arger - Men det var alligevel værd at se over pas
den nordste Rum - der er alt for pæn.
Saa vidt jeg forstod pas Svans vilde han blive her pas
Island i vinter. Og jeg gad vide om han sender billeder
med til Hestens klinge. Han virkede pas det sidste
saa underlig fjern. Men det kan være fordi han ikke
nogen var kommet igang med at arbejde.
Det med Linien er vel forbi for lang siden. Naar udstillingen
gen ikke var god - Kan det ikke holde sammen med
ogge. Men vi grinet godt af Arger. Og næsten af ham
har jaet en klarere indstilling. Af dem pas Strymboes
korsynig er der ikke rigtig nogen man kan minde
her. De er for ufærdige. Saa skulde man minde dem
alt sammen - som en gruppe - men jeg tror ikke
alligevel. Men Rinde maaste minde Skulason - men
nu ligger han halvdød pas Strymboes. Han skulde nu
alligevel ha' svarat os, da vi ringede saa mange gange

10-9-48.

gange til ham i sommer. Han modte for 14 Dage siden en
fuld mand paa hovedgaden - og han stog ham ned - saa
han fækkede Kæben og brakkede det ene Ben. Een af
dagene gaar jeg hen og besøges ham.

Nu idag har jeg været ind og købt mig 2 par nye sokker og
et sæt underbøj. Saa er jeg ind for at vaske her. Jeg ville
ogsaa ha' haften skjorte - men de havde ikke noget stort
udvalg. I det hele taget er der ikke meget at købe her.

I torsdag var jeg jo fløt. Fiolason laante en smøkking
til mig - en halvgire Kommunistisk ministers høj. Men
de andre var nu lidt skuffede over - at jeg ikke kom i fløj-
bukser. Men det kan de sagtens sige sig selv.

Men nu moter for denne gang. Hvis I kan det godt
paa Bornholm - er der jo ingen grund til ikke at
blive der saa længe som I kan. Men jeg synes nu
med at jaa et par fra jer - om hovedet det gaar.

Og endnu en gang til lykkel med jordsdrage
ja maaske forresten. er jeg lykke paa Kæns fødsels-
dag. Men i alle tilfælde - til lykkel - til lykkel - og
Ryg mine to søde Hørbørn fra mig og Bedstes
hilsener jeres blanding
og Hilsen fra Ole og Sine Fiolason.